

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Ultimat Vukičevića demokratom

Dr. Marinković odložil odhod v Švico, ker je „težje obolel“

Ako bodo demokrati odgovorili negativno, pričakujejo beograjski krogi ostavko viade v soboto
— Ljuba Davidović hoče izzvati po trditvi glavnega radikalskega glasila krizo, da bi se rehabilitiral pred Hrvatima — Demokrat dr. Šečerov ostro kritikuje novi državni proračun — 12 milijonov izdatkov — Muslimanska kritika monopolske uprave — Seja šefov vladnih skupin

— Beograd, 20. decembra. Čeprav danes popoldne ni bilo opaženih važnih dogodkov, je vladalo v Narodni skupščini živahno vrvenje. Sredi se je vršila konferenca radikalnih prvakov, ki ji je prisostvoval tudi Velja Vukičević. Na tej konferenci je Velja Vukičević sporočil, da je bil

demokratom postavljen ultimat, na katerega morajo odgovoriti do sobote ter izjaviti, ali se ostajajo v vladi.

Radikali pričakujejo, da bo o istem vprašanju še danes imel muslimanski klub sejo in da se bo izjavil za nadaljnje sodelovanje v vladi. Radikalni klub bo imel sejo v soboto popoldne, na kateri bo lahko že razpravljal o definitivnem odgovoru demokratске stranke. Po informacijah, ki jih je podal na sredi konferenci Velja Vukičević, je treba pričakovati v soboto ostavko vlade, ako bi demokrati klub sprejel negativen sklep.

V radikalnih vrstah vlada splošno prepričanje, da bodo pristajali dr. Marinkovića omejitelji dvidvojeve ter preprečili nastop Ljube Davidovića proti vladi.

Današnja »Samouprava« objavlja uvodnik po dnaslovom »Kolebanje demokratov«, ki je v neposredni zvezi s kritičnim položajem vlade in z energičnim nastopom Ljube Davidovića za preorijentacijo Beograda napram Zagrebu. »Samouprava« pravi:

da hoče Davidović izzvati krizo vlade brzkone zaradi tega, ker sodi, da bi to moglo olajšati razgovore s Hrvatima in da bi se na ta način v očeh Hrvatov nekako rehabilitiral.

Če bi to stališče Davidovića in ta njegova akcija v resnici očala zaupanje Hrvatov napram Beogradu, potem bi radikalna stranka ne bila proti temu in bi dopustila, da izvede Davidović to svojo politiko do konca. »Samouprava« pa izraža dvom, da bi mogel Davidović tako politiko izvesti do kraja in jo kronati z uspehom, ker je njegova stranka vendarle prešibka. Naposled

napada »Samouprava« Davidovića, da nima v sedanjem položaju prav nikakega razloga izzivati krizo vlade.

Vsa znamenja kažejo, da se bo vprašanje o ostavki vlade ter vprašanje o novi kombinaciji rešilo šele na sobotni seji demokratskega kluba.

Zanimivo je, da je dr. Voja Marinković zopet težje obolel in da jutri ne bo mogel odpotovati v Davos, kakor je bilo napovedano. Iz njegove okolice se trdi, da ima Marinković danes višjo temperaturo in da so mu zato zdravniki prepovedali potovanje v Švico ter mu svetovali, naj za enkrat ostane v Beogradu. Politični krogi so mnenja, da gre pri Marinkoviću le za politično obolelost, ki je v neposredni zvezi z vašno sejo demokratskega kluba v soboto.

Dr. Marinković je po seji zunanjega ministristva že izročil svojemu namestniku dr. Iliji Šumenkoviću.

Danes popoldne je imelo več skupščinskih odborov seje. Finančni odbor je nadaljeval načelno razpravo o proračunu za l. 1929—1930. Prvi je govoril demokratiški poslanec

dr. Slavko Šečerov, ki je z najostrejšimi izrazi napadel budget in kritiziral budgetsko politiko, sedanje vlade, čeprav je član večinske stranke.

Dr. Šečerov je na podlagi predloženih števk ugotovil, da vlada ni izvajala načela štednje in da je postopala pri sestavi budžeta razsipno. Leta 1925—1926 so znašali izdatki 11.777 milijonov, leta 1926—1927 približno isto število, leta 1927—1928 10.985 milijonov, leta 1928—1929 10.500 milijonov, v novem proračunu pa je odobrenih

12.000 milijonov Din izdatkov. To je skoro za poldrugo milijardo več kakor v prejšnjem proračunu. Dr. Šečerov vprašuje ministra financ, odkod bo vzel ta denar. Istočasno opozarja ministra financ, da izkazujejo zaključni računi, ki jih je predložil Narodni skupščini, suficite. Zakaj pa potem, vprašuje dr. Šečerov, ne izplačate letnih dolgov?

Nato je

dr. Šečerov kritiziral ogromne personalne izdatke

in zaposlitev nad 32.000 dnevničarjev, ki so samo v breme budžeta. Predlagal je najzadnjejšo redukcijo dnevničarjev, ki naj bi se nadomestili z mlajšimi upokojenci. Penzionisti, ki se temu pozivu ne bi odzvali, naj i zgube pokojnine. Protestiral je, ker se samo za dnevničarje potroši na leto 390 milijonov Din. Dr. Šečerov je tudi zahteval, da se čim prej uzakonijo zakoni o centralni upravi ter zakon, s katerim naj bi se združila ministristva za javna dela, za narodno zdravje, za socialno politiko, za šume in rudnike, za agrarno reformo, za poljedelstvo in vode in za trgovino ter organiziralo novo gospodarsko ministristvo. Dr. Šečerov je zaključil svoj govor z izjavo:

»Glasoval bom za budget, dokler smo še v vladi.«

Posl. Gavran Kapetanović, član muslimanskega kluba, je predvsem kritiziral politiko monopolske uprave. Položaj v Bosni in Hercegovini je obupen. Največja krivda je na vladi, ki noče ugoditi zahtevam tamošnjih sadilcev tobaka, čeprav že več let obnavljajo svojo stalno zahtevo, naj bi se jim dovolilo saditi mnogo večje količine tobaka, kakor so sedanje. Nato je posl. Kapetanović napadel železniško upravo in predlagal, naj se generalna direkcija železnice kratkoma ukine.

Ob 10. popoldne se je sestal skupščinski odbor za pretes šolskega zakona. Razpravljal je o predloženem zakonskem načrtu v podrobnostih.

Opoldne so se sestali šefi vladnih skupin ter razpravljali o zakonskem načrtu glede razdolžitve kmetijskega prebivalstva, na katerem vztrajajo demokrati. Seji so prisostvovali tudi ravnatelj Narodne banke, Hipotekarne banke in Poštne hranilnice. Ker se temu zakonskemu načrtu upirajo radikalni, je malo verjetno, da je ta konferenca uspela.

Obnova trgovinskih odnošajev med Rusijo in Anglijo

— London, 20. decembra. Izdajatelj revije »English Review« je izjavil o možnosti obnovitve trgovinskih odnošajev z Rusijo med drugim, da je tokom letošnjega leta ruska vlada sporočila, da bi v Moskvi zelo pozdravili, če bi Anglija odposlala deputacije svojih industrijcev in trgovcev v sovjetsko Rusijo, kjer bi se jim nudile vse možnosti za orijentacijo. Izdajatelj Ernst Reunand, ki je sam prevzel sestavo te misli po zagotovitvi sovjetskih zastopnikov v Parizu povzema, da Rusija vabi finančni svet, naj bi prevzel vodstvo finančne obnove v sovjetski Uniji. V celoti gre za kapital 460 milijonov funtov, ki bi ga bilo treba naložiti za gospodarski razvoj obratov.

Kakor poroča beograjska agencija sovjetske Unije, je izjavil namestnik predsednika moskovskih sovjetrov Volkov, da ima Moskva mesečno na razpolago 66 tisoč ton moka, in da je mestu zagotovljen red in neoviran dovoz žita od organizacij, ki ga nakupujejo. Ker se je v raznih mestnih delih pokazalo pomanjkanje kruha, so bili izvršeni ukrepi, da se bo produkcija kruha povečala in bo kruh redno razdeljen. Ker je bilo moka dovolj na zalogi, je bilo mogoče produkcijo takoj zvišati, s čemer je neovirana preskrba kruha za prebivalstvo zagotovljena.

Ratifikacija grško-bolgarskega prijateljskega pakta

— Atene, 20. decembra. Danes je parlament sprejel pakt o grško-bolgarskem prijateljstvu.

Ustanovitev društva prijateljev lužičkih Srbov

— Beograd, 20. decembra. Nocoj ob pol 8. se bo vršila ustanovna skupščina društva prijateljev Lužičkih Srbov.

Sestanek angleškega poslanika z voditelji KDK

Včeraj je imel poslanik Kenard daljši razgovor z dr. Mačkom, danes pa se sestane Sv. Pribičevićem.

— Zagreb, 20. decembra. Popoldne se je vršila važna seja KDK. Radi obsežnosti predmetov, o katerih se razpravljalo, se bo seja nadaljevala jutri popoldne.

Splošno pozornost političnih krogov vzbujajo bivanje angleškega poslanika Kenarda iz Beograda, ki je včeraj prisostvoval svečani otvoritvi britanske razstave v umetniškem paviljonu. Kot prva prireditev v nizu prireditev britanske kulture se je snoči vršila predstava Shakespearjevih del v Narodnem gledališču. Gledališče je bilo zasedeno s predstavniki najboljših zagrebske družbe ter zastopniki vsega javnega gospodarskega in kulturnega življenja. Predstavi je prisostvoval tudi angleški poslanik Kenard s svojim tajnikom, oba šefa KDK Sv. Pribičević in dr. Maček, predsednik oblastnega odbora Josip Predavec, poslanca Košutić in V. Vilder, župan dr. Srkulj, rektor univerze dr. Belobrč, posebni poročevalec »Timesa« Lumby itd.

Uvodni nagovor o pomenu Shakespearja in o njegovi umetniški veličini je imel dramaturg dr. Gjuro Dimović. Glavno vlo-

go v »Koriolanu« pa je igrala slovita hrvaška umetnica markiza Ružička-Strozzi. V prvem odmoru se je vršila v prostorih intendanta zakuska, ki so se je udeležili poslanik Kenard, Pribičević, dr. Maček in ostali že imenovani predstavniki.

Angleški poslanik Kenard se je živahno razgovarjal s politiki KDK. Zanimivo je, da včerajšnji dopoldanski kakor večerni prireditvi ni prisostvoval noben predstavnik državnih ali vojaških oblasti. Na ta način je bil omogočen stik svobodne zagrebske družbe s predstavnikom velikega britanskega imperija. Poslanik Kenard je imel včeraj daljši razgovor z dr. Mačkom, danes pa se sestane s Sv. Pribičevićem.

Danes popoldne si je poslanik Kenard ogledal vseučiliško knjižnico ter opetovano izražal rektorju dr. Belobrku svoje zadovoljstvo nad vzorno ustanovo, ki jo je zapustil hrvaškemu narodu nesmrtni vladika Strossmayer. Nocoj priredi župan dr. Srkulj v počast poslanika Kenarda svečano večerjo. Na večerjo je povabljenih 28 oseb.

Senzacionalne demisije v fašistovski vladi

Mussolini imenoval samega sebe za ministra kolonij. — Fantastične vesti o vzroku teh demisij

— Rim, 20. decembra. Demisije, ki so jih podali ministri kolonij Federzoni, državni tajnik v ministristvu kolonij Bolzoni, guverner Tripolisa general De Bono in guverner v Cirenajki general Ternozzi, so izzvale v vsej rimski politični in diplomatični javnosti ogromno senzacijo. Mussolini je sprejel vse ostavke in takoj nato sebe imenoval za ministra kolonij. General De Bono spada med one redke fašistične generale, ki so se svoječasno udeležili znamenite pohoda fašistovskih legij na Rim. Doslej je veljal za neomejenega prijatelja ministrskega predsednika, ki mu je tudi zadnja leta poklanjal svojo stalno

naklonjenost in ga obdal z najvišjimi častmi in posebnimi misijami. V diplomatičnih krogih se zatrjuje, da ne gre za izolirane demisije, ampak za dogovorjene korake, ker je iz ostavk razvidno, da so odstopili funkcionarji zavzemali najvišje položaje pri izvajanju italijanske kolonialne politike. Po verziji, ki jo razširjajo fašizma nasprotni krogi, je baje italijanska kolonialna politika poslednjih let doživela popoln nousep in je zato Mussolini pozval četverico nadogovornejših voditeljev te kolonialne politike k ostavki.

Novi boji v Afganistanu

Indijska vlada rešuje inozemce z letali. — Poulični boji v afganistanski prestolnici. — Demanti afganistanskega poslanništva v Londonu.

— London, 20. decembra. Včeraj je izjavil zunanji minister Chamberlain v spodnji zbornici, da so izbruhnili pri mestu Jelalabad ponovni boji. Podrobnejši poročil o tej bojni dosejaj še ni. Boj proti Kabulu vodi znani roparski poglavar Bacha Saqu, ki je napadel 14. decembra zapadni del mesta in zasedel 15. decembra dva forta. O nadaljnjem poteku upora ni poročil, ker se nahaja angleško poslanništvo izven mesta in ne more do brezlične postaje, ki je v središču mesta v bližini kraljeve palače. Kakor poroča neko letalo, ki je startalo v torek iz Pešavarja, da vzpostavi zvezo z angleškim poslaništvom v Kabulu, je letališče v bližini palače še v rokah vladnih čet. Indijska vlada se je že pred izbruhom revolucije v Afganistanu bavila z mislijo, rešiti ženske in otroke v slučaju potrebe s pomočjo letal. Voditelji upornikov so izjavili 14. decembra angleškemu poslaniku, da nimajo sovražnih namenov proti poslanstvu. Vzlic temu bo indijska vlada ukrenila vse

potrebno v varstvo angleških državljanov. Z ozirom na vest, da so uporniki sestrelili neko angleško letalo, je minister izjavil, da je prislopo omenjeno letalo snoči srečno v Kabul.

— London, 20. dec. Afganistansko poslanništvo poroča, da bivata kralj Amanulah in kraljica v svoji palači v Kabulu. Vsi diplomatski zastopniki iz inozemstva so popolnoma na varnem. V ponedeljek so bile v Kabulu oddane brzjavke, ki zatrjujejo, da so vesti o uporih v Kabulu, ki prihajajo preko Indije, močno pretirane. Gre le za poulične boje, ki nikakor ne pomenijo oboroženega upora v večjem obsegu.

— Moskva, 20. decembra. Tukajšnja radiopostaja je stopila v neposredno zvezo z radiopostajo v Kabulu. Iz sprejetih vesti izhaja, da so poročila o napredovanju vstajev v Afganistanu pretirana in da kralj Amanulah še vedno obvlada situacijo v Kabulu.

vozil na Sv. Petra cesti gostilničarko A. Sumaro, ko se je hotel ogniti osebnemu avtomobilu.

Aretiranje so bile včeraj tri ženske, dve radi vlačganja, Franciška G. pa radi tatvine ženskega plašča, ki ga je ukradla svojemu tovarišču.

Borzna poročila.

LUJBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.815 — 22.876 (22.845), Berlin 13.5375 — 13.5075 (13.5525), Bruselj 0 — 7.9122, Budimpešta 9.8973 do 9.8273 (9.9128), Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.0), Dunaj 7.9915 — 8.0215 (8.0065), London 0 — 275.96, Newyork 0 — 56.63, Pariz 0 — 222.47, Praga 168.1 — 168.9 (168.5), Trst 296.65 — 298.65 (297.65).

Efekt: Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 125 — 0, Kreditni zavod 175 — 0, Prashedion 920 — 0, Vevče 114 — 0, Kranjska industrijska 298 zaključek, Ruše 260 do 280, Stavbna 6 — 0, Sešir 105 — 0.

Les: Tendence nespremenljive. Zaključek na sta bila dva vagona celovitih plobov.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.125, Dunaj 13.00, Budimpešta 90.45, Berlin 13.53, Praga 15.375, Milan 27.17, Pariz 20.30, London 25.16, Newyork 518.60.

Zakaj odklanja vlada zakon proti korupciji?

Prazni izgovori radikalov in klerikalcev. — Čeprav je dr. Koroščeva stranka že dve leti na vladi, ni nobenega sledu o preganjanju korupcije.

— Zagreb, 20. junija. »Novosti« navajajo o političnem položaju v Beogradu razloge vlade proti sprejemu demokratskega zakona o pobijanju korupcije. Med drugim izvajajo:

»O zakonu za pobijanje korupcije trdijo radikali kakor klerikalci, da je sprejem tega zakona sedaj depasiran. Ta zakon je bilo treba predložiti tedaj, ko je dr. Korošec priredil v Ljubljani shod proti korupciji, na katerega je bil poklical tudi Davidovića in ko je korupcija cvetela na vrhovih državne uprave. Sedaj, tako zatrjujejo radikali in klerikalci bi ta zakon brez potrebe razburjal državo, v inozemstvu pa bi utegnil škoditi našemu kreditu. Depasiranost tega zakona izhaja po zatrditvi radikalov in klerikalcev tudi iz tega, da bi bil neizvedljiv. Povzročil bi samo nepotrebne skandale in procese ter blikamže, ker bi se v glavnem ne moglo nikomur dokazati, da si je na nepošten način pridobil svojo lastnino v poslednjih 10 letih. Ta zakon je neprimkljen tudi zaradi tega, ker bi imel retroaktivno moč in bi s tem kršil ostale zakone. Razlog, zaradi katerega demokratci vztrajajo na sprejemu tega zakona, je jasen vsakomur, ki zasleduje naše politično življenje. Vsekakor bi bili s tem zakonom pogodeni in prvi vrsti radikali, ker demokratci dolga časa niso bili na vladi, zlasti ne v dobi velikih konjunktur.«

Tak je konec komedije s korupcijo, ki jo je iganjala SLS. Najprvo gromko

Registriranje nettunskih konvencij pri Društvu narodov

— Zeneva, 20. decembra. Italijanska vlada je predložila tajništvu Društva narodov nettunske konvencije v registracijo.

Dr. Beneš pri maršalu Fochu

— Pariz, 20. decembra. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel danes daljši razgovor s francoskim maršalom Fochem.

Občni zbor Pokojninskega zavoda

Danes dopoldne se je vrnil v mestni posvetovalnici občni zbor Pokojninskega zavoda, na katerem je bilo izvoljeno novo načelstvo.

Danes dopoldne se je vrnil v posvetovalnici na magistratu redni občni zbor Pokojninskega zavoda. Otvoril ga je novi predsednik g. Vekoslav Vrtovec s čitanjem seznama vseh delegatov. Po čitanju seznama je ugotovil, da je občni zbor sklepčen. Predsednik je sporočil, da je minister za socialno politiko razrešil dosedanjega predsednika dvornega svetnika Vedernjaka ter mu je izrekel zahvalo za njegovo vestno in zaslužno delovanje za zavod.

Ker je potekala poslovna doba prve uprave, so se razpisale nove volitve, proti katerim ni bilo pritožbe in so postale tako 13. novembra pravomočne. Volitve dokazujejo, da se nameščenci in delodajalci zavajajo, kakšnega pomena je zavod v našem socialnem življenju.

Kot prva točka dnevnega reda so bile volitve članov in namestnikov načelstva za vse skupine delodajalcev in nameščenec. Na predlog dr. Mirka Božiča so bili soglasno izvoljeni v načelstvo za delodajalce za prvo skupino član dr. Mirko Božič, ravnatelj Kranjske hranilnice v Ljubljani, namestnik dr. Franc Kržan, ravnatelj Ljudske posojilnice v Ljubljani. V drugo skupino član Josip Kavčič, šef firme Rosman & Tschurn v Ljubljani, namestnik Ferdo Pintar, solastnik firme Pintar & Lenard v Mariboru. Za tretjo skupino član Rihard Skubeč, član uprave Trboveljske premoške kopne družbe in namestnik Pipuš Zdenko, prokurist firme «Kovinar» v Mariboru. Za četrto skupino člana dr. Ernest Rekar, industrialec in glasniki firme «Belca» na Dobjem, namestnik Fran Bonač, tvorničar v Ljubljani in član Adolf Ribnikar, podpredsednik Delniške tiskarne, namestnik Anton Krejčič, ravnatelj tvornice vžigalnic v Rušah. Za peto skupino pa član dr. Josip Jerič, odvetnik v Ljubljani, namestnik Franc Jerič, ravnatelj hotelske družbe d. d. v Celju.

Za nameščence so bili izvoljeni na predlog Evgena Lovšina za I. skupino: Peter

Bergant, uradnik Vzemne zavovalnice v Ljubljani, namestnik dr. Anton Milavec, uradnik Zadrugne zveze.

Za II. skupino: Evgen Lovšin, pooblaščenec firme Rude in Kovine v Ljubljani, namestnik Ciril Likar, uradnik spedijske firme Ranzinger v Ljubljani.

Za III. skupino dr. Maks Oberanel pooblaščenec Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, namestnik Franc Stepišnik, uradnik Trboveljske premoške kopne družbe v Zagorju.

Za IV. skupino Avgust Bercieri, pooblaščenec firme Kajfež v Kočevju, namestnik Gustav Pitterle, disponent firme Glasmann & Gassner v Trzinu in Franc Svetek, uradnik Jugometalije v Ljubljani ter namestnik Hubert Pelikan, knjigovodja Ljudske tiskarne v Mariboru.

Za V. skupino: Janko Bukovec, uradnik Samostojne kmetijske stranke v Ljubljani, namestnik Dragotin Gilčvert, pisarniški ravnatelj pri odvetniku dr. Vinku Rapotcu v Mariboru.

Nato sta bila izvoljena še po dva člana in dva namestnika delodajalcev in nameščenec v razsodišče. Za delodajalce sta bila izvoljena dr. Dermastija in dr. Fran Novak, za namestnika dr. Otonom Felitchom in dr. Jožetom Basajem.

Za nameščence sta pa bila izvoljena v razsodišče dr. A. Stele in Fran Skaza za namestnika Antonom Arkom in dr. Trillerjem.

Pri volitvah za preglednike računov sta bila izvoljena za delodajalce dr. Jerič in kot namestnik dr. Vlado Lajovic, za nameščence pa g. Leon Franke iz Ljubljane in Lovro Kuhar iz Gostanjskega kot namestnik.

Ker se ni za zadnjo točko dnevnega reda nihče javil k besedi, je predsednik gosp. Vrtovec občni zbor zaključil, pozivljajoč delegate, naj še nadalje složno in enodušno delujejo v prosep tega važnega socialnega zavoda ter povdarja, da bo vedno čuval njegovo avtonomijo in zakone.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Morilec Alojzija Škorjanca — Okrvavljen dežni plašč. — Pomotoma proglašen za mrtvega. — Pastirček v borbi z volkom.

Zagrebska detektiva Keča in Ban sta pred dnevi aretirala nekakega Vekoslava Stocka, ki je osumljen, da je morilec slovenskega branjeva Škorjanca ki so ga našli pred meseci na zverinski način umorjenega v njegovi kolibi v Zagrebu. Zagrebska policija o aretaciji ni obvestila prve dni nikogar v interesu nadaljne preiskave. Tudi se nima dokazov v rokah, da je aretiranec res morilec Slovenca Škorjanca, vendar je po vseh dosedanjih indicijah sklepati, da je bil Stock vsaj v zvezi z morilecem. Če že ni sam morilec, zanimivo je, da je aretiranec pri prvem zaslišanju priznal, da je sam umoril Škorjanca, kar je pa vzbudilo sum, da ne govori resnice, ker so kriminalisti znani le redki primeri, da je zločinec priznal svoj zločin na prvo vprašanje. Aretiranec ni izjavil, da se piše Vekoslav Stock in da je nezakonski sin Ane Stock, rojene 1. 1882. v Zagrebu. Pristojen je v bližini obično ter je neoznožen. Izjavil je tudi, da je nekaj časa stanoval na Preradovičevi ul., kar mu pa policija ne verjame, ker ne more dokazati. Nekateri priče so izpovedale, da so videle dan pred umorom pri kolibi branjeva Škorjanca nekakega moškega, katerega opis se čisto popolnoma ujema s tem aretirancem. Tudi stanovalci na Novi poti, kjer so našli umorjenega branjeva, so izpovedali, da si videli Stocka večkrat v bližini Škorjančeve barake.

Preiskava v zadevi umora šoferja Matovića je še vedno na mrtvi točki. Včeraj smo poročali, da je neki medicinar našel blizu kraja, kjer je bil šofer umorjen, okrvavljen dežni plašč. Neki zagrebski list je včeraj poročal, da se sledovi krvi poznajo na desni strani rokavu V resnici so pa madeži samo na levi strani. Morilec je stal na desni strani žrtve in jo je udaril nad desnimi ušesom. Po informacijah »Jutarnjega lista« je lastnik plašča kupil v trgovini Nikole Strankovića v Dugi ulici. Ta trgovina daje blago tudi na obroke proti primerne mu jamstvu. Ni izključeno, da je lastnik okrvavljene plašča vzel blago na obroke pri omenjeni trgovini. Policija naj bi se torej zanimala za vse kupce, ki so zadnje čase kupili plašče na obroke. Morda je med njimi tudi morilec šoferja Matovića. Zanimivo je, da je zagrebska policija aretirala Matovića na prihavo nekake Rusa in žida Salomona Gerzanovića. Oba sta obdvojala v Sremski menzi Pokojni Matovića se je udeležil tudi demonstracij proti nemškim konvencijam in je bil aretiran. Vtaknili so ga v beorajsko zbirališče, kamor so zaprli tudi Salomona Gerzanovića. Ki je začel šoferja izpraševati o zvezah naših komunistov z Moskvo. Ko ga je dal pozneje isti Gerzanovića aretirati v Zagrebu, je bilo šoferju jasno, da je bil Gerzanovića samo špijon.

Leta 1914. ob izbruhu svetovne vojne, je moral k vojakom tudi Janoš Varga iz Starega Bečaja v Bački Poslaji so ga na galitski fronti, kjer se je boril proti Rusom. Prvo leto so njegovi svoji redno dobivali pismo od njega, pozneje so pa pisma izostala. Vsi so mislili, da je padel na bojišču, a ko je celo vojaška oblast potrdila, da je Janoš Varga mrtel, ni nihče več dvomil o tem. Vargova žena, ki se je tik pred vojno poročila, se je znova omožila. Toda te dni se je pripelel nenavaden dogodek, ki je vso družino spravil iz ravnotežja. Vargovi so bili pozvani na policijo. Tam jim je komisar predstavil nekakega razcapanega in se strahčavega moškega, bledega, prepadlega obraza, češ da gre za Janosa Varga, ki je bil pomotoma proglašen za mrtvega. Toda tuja nista ne lastna mati ne prejšnja žena spoznala za sina, odnosno moža. Ko je vstopil Mihael Varga, je tujez rodnostno vzkliznil: »To je moj bratje!« Pa tudi Mihael in

mlajši brat Andrej nista spoznala svojega brata. Zato je ostal Janos Varga na policijski in ostane vse dotlej, dokler se ne pojavi zagonejni dogodek. Mož namreč trdi, da je on Janos Varga in pripoveduje, da je po padcu Przemisla prišel v rusko ujetništvo. Rusi so ga tako, kakor večino naših ujetnikov odpeljali v Sibirijo odkoder se mu je pa končno po dolgih letih osrečil beg na Japonsko. V vojni je bil težko ranjen, a si je kmalu opomogel. Na Japonskem je delal več let, končno se ga je pa usmilil neki japonski kapitan in ga prepeljal v Evropo. Policija sedaj poizveduje, če gre res za Varga in če se mogoče za tem imenom ne skriva pustolovec, ki bi to rad izkoristil.

O strahovitih boji med volkom, ki je napadel čredo ovac, in 13-letnim pastirčkom Petrom Jordanovičem poročalo saraieviski listi. Peter Jordanovič je bil iz sela Tronjača, srez prilipski, pasel ovce Okoli 9 gluhaj se ne nenačoma pojavila topla lačni volkov, ki je napadla ovce. Pastirski so volkove sicer poglajali v beg, edn se je pa zakadil v čredo Jordanovičevih ovac. Pogumno mu je skočil mali deček oborožen samo s sekuro, nasprotni. Med njim in volkom se je vnela strašna borba na življenje in smet. Pastir je kresni volka po glavi, toda zver ga je v naslednjem hitu podrla na tla. Zagrizla se mu je v obraz ter mu raztrgala levo roko. Kljub temu je imel deček še vedno toliko moči, da je volka še enkrat udaril. Na kar je mrcina omagala in poginila. Dečka so pripeljali v skopljansko bolnico.

Vprašanje na ravnateljstvo državnih železnic

V voznem redu, veljavnem od 7. oktobra dalje, je objavljeno da vozi ob nedeljah in praznikih iz Kranjske gore ob 18.20 vlak št. 8617 do Jesenice, ki ima nato takoj zvezo z Ljubljano. V zaupanju na ta vozni red nas je odtilelo veliko število izletnikov in smučarjev že v soboto 15. t. m. zlasti pa v nedeljo 16. t. m. jutraj v Molstrano, Kranjsko goro in Planico, hoteč izbrabiti dva dneva, to je nedeljo in ponedeljek 17. t. m., ki je kot rojstni dan Nj. Vel. kralja obvezen državni praznik. Prepričani smo bili in nismo niti dvomili o tem, da je rojstni dan Nj. Vel. kralja gotovo tak praznik, da velja kot praznik tudi za železniško upravo in da bo ta dan vozil omenjeni večerni vlak iz Kranjske gore. Toda britko smo se prevarili. Na dr. praznik rojst. dne N. V. kralja proti vsemu pričakovanju ni vozil gori navedeni večerni vlak in tako smo morali odhajati iz Kranjske gore že z opoldanskim vlakom ob 13.20. Posebno težko so pa bili prizadeti oni, ki so se v ponedeljek na praznik ob 11.30 šele pripeljali v Kranjsko goro, zaupajoč v vozni red, da zamorejo ostati do 18.20 v Kranjski gori, pa so se morali že po komaj treh urah vrniti.

Vprašamo vsled tega železniško upravo, ali njej državni praznik kraljevega rojstnega dne ni tak praznik kakor jih ima ona, v mislih v svojih voznih redih. Ako ne, potem bi bila njena dolžnost, da v voznih redih že v naprej točneje označi, kaj ona smatra kot praznik, da ne bo njenim netočnostim v bodoče nasledlo zopet par sto izletnikov. Mislimo pa, da ako je kraljev rojstni dan obvezen državni praznik za vse šole, urade, podjetja, obrti in trgovine in če se celo kazensko zasleduje trgovca in obrtnika, ki se praznika ne bi hotel držati,

potem bi se pač od železniške uprave kot državne institucije same moralo pričakovati in zahtevati, da tudi ona, oziroma država sama respektira ta praznik. Ali smo moda res že tako daleč, da državna oblast sama prizna le še cerkvene praznike, svojih lastnih pa ne? Ali je to morda vpliv sedanje kleroradikalnega režima, da se vpoštevajo le cerkveni prazniki. Zahtevamo v tem pogledu korenite reforme, da se v bodoče tak, incidenti, ki le škodujejo ugledu naših državnih oblasti in ovirajo naš tujski in turistovski promet, ne pripete več.

Dekleta, ne hodite v Francijo!

Izseljeniški komisariat našega poslaništva v Parizu z dopisom z dne 7. decembra 1928, št. 2064, razglasa:

Nešteto krat se je zadnja leta dogodilo, da so naši slovenski neoznoženi rudarji in delavci vabili svoje zaročenke ali svoje znanke iz domovine v Francijo, češ, da jih bodo poročili. Tudi naš urad je prejel že mnogo enakih prošnji in je v nekaterih slučajih tudi uspešno interveniral, da se je dekletom izdalo dovoljenje za doselitev v Francijo.

Izkustva kažejo, da je bilo to postopanje pogrešno. Ko pridejo dekleta v Francijo, so primorana, da žive skupaj s svojimi zaročenci in to toliko časa, da se ženininske listine sestavijo in potrdijo od cele vrste različnih oblastev, kar traja zelo dolgo. Do resnične ženitve pride le redko. Navadno ostaneta fant in dekle skupaj brez redne poroke, mnogokrat se razideta in dekle gre delat družbo drugemu in tako dalje iz rok v roke. Pogosto se je dogodilo, da so se ta dekleta moralno pogubila ali pa padla naravnost v naročje prostitucije.

Radi teh žalostnih dogodkov se je izseljeniški komisariat obrnil na vsa društva z okrožnico, v kateri povdarja, da bo od slei preprečeval doseljevanje deklet, prvič, ker je to v interesu naših deklet, drugič pa, ker mora biti naše stremljenje, da obdržimo svojo mladino doma. Naši fantje naj si ustvarjajo svoje domove v domovini, in če se hočejo ženiti, naj gredo domov. Nismo interesa na tem, da si naši ljudje ustvarjajo ognjišča na tujem, še manj pa, da se v tujni moralno pogube.

Jutri ob 8. uri zvečer vsi v veliko dvorano Kazino k

Pomlajevanju človeka

Predava s sklopičnimi slikami univ. prof. dr. B. Zarnik iz Zagreba.

Še ena resnica o davkih

»Domoljub« se sprašuje: »Kdo je kriv, da moramo plačevati za bolnice, ceste itd. dvakrat, enkrat pobira davke država, drugič pa jih pobira oblast?« Tega je kriva centralistična uprava, za katero SLS ni glasovala.

»Kdo je kriv, da smo izgubili ob prvaru deželni zbor in deželno premoženje?« Pučjevci in Žerjavovci, ki so za centralistično uredbo d.ž.ave glasovali in s tem prepeljali Slovenijo in nje gospodarstvo v Beograd.

Citiramo te »Domoljubove« izjave, ker sta pod listom podpisana dva duhovnika, dr. Franc Kulovec in Franc Zabret. Kaj tema duhovnikoma mar, če »Domoljub« pod njuno odgovornostjo laže? Zakon o oblastni in sreski samoupravi izrecno pravi, da mora država pri ustanovitvi oblastnih samouprav prepustiti samoupravam tudi zadostne davčne vire in državne davke. Če SLS tega po ustanovitvi oblastnih samouprav ni izposlovala, ali je kriva Vidovdanska ustava? Če predstavniki SLS v vladi ne pridobe za ljubljansko in mariborski oblast zadostnih državnih dotacij, za ceste in bolnice itd., ali ni kriva SLS?

Kaj pa glede deželnega zbora in deželne premoženja? Ali ni dr. Brejc kot predsednik deželne vlade odklonil sklicanje deželnega zbora, češ, da je itak državna uprava tu, ki je docela v slovenskih rokah in da je s tem nepotrebno delovanje deželnega zbora. Ali ni bil dr. Korošec tisti, ki je podpisal finančni zakon za leto 1920-21, s katerim so bile bivše deželne dolžade in vse deželno premoženje preneseno v Beograd?

Pa kaj je gg. Kulovec in Zabretu do resnice? Mirno dopuščata, da pod njunim okriljem in z njuno odgovornostjo »Domoljub« laže in laže... To so vam božji namestniki...

Kako se godi kmetom pod SLS

V »Domoljubu« čitamo dopis iz Mirne peči, ki je dokaj zgovoren dokument o razmerah, ki vladajo med kmečkimi prebivalstvom pod SLS. Da bo naša javnost docela objektivno poučena, objavljamo dopis v celoti.

8. t. m. smo imeli burno občinsko sejo, na kateri se je obravnaval občinski proračun, za leto 1929. Kakor je pokazal ta proračun, ne bomo imeli še manjših doklad, ker se stalno vsako leto zviša občinski proračun. Šole nam vzamejo grozno veliko že sedaj, ali kaj bo še v naprej, ker nas hočejo primorati, da gradimo kar dve novi šoli; v Globodolu in še eno v Mirni peči; za božjo voljo odplač pa denar? Kje pa naj davkoplačevalci izhajajo, saj imamo že itak tako velike davke in naklade na vse, kar se da kje kaj dobiti, in še pride na direktne davke 270%.

Prilne zadnje seji smo zahtevali, naj se stavi na vino več, pa na zem. davek manj. Pa nismo prodri, temveč je ostalo na 220%. Obč. ceste imamo tudi v takem stanju, da je potrebna »umnost« nasipanja, pa se je

menda hudo ljudem zameriti. No, naj pa po blatu hodimo, samo da ne bo zamere. Večkrat smo že povdarjali, da je treba občinske ceste pomonov pravilno in pravično razmeriti, da bi vendar enkrat pride do nekakega reda, ali vselej je krič in vik.

S strahom gledamo v bodočnost kaj bo. Zima je tukaj, denarja vsakemu primanjkuje, davki so v naši občini večji nego drugikrat, letina pa čisto pod ničlo. Ajde je komaj za seme, tižola niti za seme, zella in repe prav malo, koruze malo več kot nič, svinjske in živinske krme jako malo, sv. nje sramotno nizko ceno, goveda živina isto.

Pomlajevanje človeka

Jutrišnje predavanje univerzitetnega profesorja dr. B. Zarnika.

Med najzanimivejše biološke znanosti zadnjih let spadajo nedvomno poskusi povrniti ostalemu organizmu mladostno čisto in svežost. Z ozirom na vsesplošno zanimanje za to temo, je zaprosila Zveza kulturnih društev univerzitetnega profesorja dr. B. Zarnika iz Zagreba za predavanje o tej stvari. G. predavatelj bo v svojem govoru pokazal, kako moremo razne nižje, mnogostanične živali vzdržati trajno sveže in mlade s tem, da jih prisilimo k regeneraciji. Razložil bo bistvo staranja in opisal velik pomen žlez z notranjim izločevanjem za vzdrževanje organizma. Pokazal bo, da je ravno propadanje teh žlez vzrok raznim pojavom starosti. Posebno bo naglasil pomen izločevin spolne žleze za normalno funkcijo vseh organov in dokazal, da vodi pomanjkanje teh izločevin k preranemu staranju s tem, da izgube živci svojo od pomost. Posebno pažljivo bo posvetil poskusom slovitega kirurga dr. Voronova in njegovim operacijam s transplantacijo spolne žleze mladega organizma na ostarelega. Predavatelj bo kritično presodil vse te poskuse in bo kazal pravo stanje stvari, ki nikakor ni tako sigurna, kakor se je o tem splošno mislilo. Vsa svoja izvajanja bo predavatelj objavljal v množičnih optičnih slikah in pokazal zlasti originalne fotografije Voronovih operacij in uspehov.

To izredno zanimivo predavanje se vrši v petek 21. t. m. v veliki dvorani Kazine točno ob 20. uri. Z ozirom na ogromno zanimanje za to predavanje si more vsakdo vstopnice preskrbeti že v predprodaji v tajnistvu ZKD (Kazino II. nadstropje, levo). Na dan predavanja se dobe vstopnice pri blagajnah pri vstopu v dvorano. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da se predavanje prične točno ob 20. uri in prosimo, da s pozornim prihajanjem ne moti govornika.

Prosveta

Aida

Premiersko razpoloženje je nabito polnem gledališču. Vsi tisti pravi uživalci (pe re, ki se naslajajo na najbolj znanih in posebnih priljubljenih delih najbolj in iščejo novih čarov z novimi pevci, so prišli. Zakaj zasedba partij je bila izredno obetljiva. G. »Kunc-Villanova« in Marij Šimenc kot gosta, Primožič prvič kot Amonasro ter še naši operni prvaki Thierryjeva, Betetto I. dr. — dovolj privlačnosti.

In razočaran ni bil nihče. Predstava je bila izvrstna, in že dolgo niso tako odmevale po našem opernem poslopiju dolgotrajne, brezkončne salve aplavza vedno in vedno iznovega. Na odru, v orkestru in publiku je vladala tista prava duševnost, ki zmaga in radostno sprejema. Da je bilo za »Aido« malo skušenj in le ena glavna, se skoraj da ni opazilo.

Prečital sem že dvojce ocen predstave. Ker se nočem ponavljati, naj obema utemeljenima slaslospovema vendarle dodam še par kritičnih opomb. Zdi se mi, da gre predvsem priznanje dirigentu g. Neffatu, ki je »Aido« v naglici postavil zopet na sceno vrlo posrečeno. Njegov orkester je bil prav posebno fin, dinamično krasno izravnal in je prinašal vse piane in pianissime z ne navadnim okusom.

Ga. Kunc Villanova je pevka sijajnih kvalit, bisernega glasu in igralski talent. Saj je čudovito, kako naglo se je povzpela do primadamskih višin in s koliko produktivnostjo množil svoj repertoar. Margareta, Toska in Eleonora so ji bile kreacije, ki so zadovoljile tudi najvišje zahteve. Aida je očitno bila prvič na odru in zopet neoporečno zmazala, dasi je partija povsem visoko dramatskega značaja. Ko je izdela še mimično in igralski ter bolj pismiv ustajena v nji, bo Aida ena najbolj zanimivih njenih partij. Naša publika ji je izražala iskreno in pristransko priznanje z brezkončnim plaskanjem, tako da je morala po šestkrat, sedemkrat pred zastor. Glasovno je krasno držala do konca, pela nisko arijo jako fino ter je tudi izgedala izredno simpatično. Slovenski tekst je izgovarjal prav dobro.

Odlična Amneris je bila zopet ga. Thierry »Kavénikova«, morda neugodno nalice, ker prebela, je podajala partijo silno učinkovito, zlasti v sceni med sodbo in po sodbi s kičeptim temperamentom in močno dramatičnostjo. Zelo interesanten je bil trenutek, ko je v umetniški strastvenosti, zapelana na nemški Aidi, zapela resolutno tudi nemški, a se brez njevoze takoj zopet znašla v slovenskem tekstu. Amneris je eden viškov te nenavadno mnogostranske umetnice.

Sijajen, ves junaški v glasu je bil Radames g. Šimenc. »Poje kakor bog!« Takoj za prvo arijo, ki jo je absolvirati briljantno, jemajoč višine igranje in krepko, je žel buran aplavz. In njegova dueta z Aido ob Nilu in v ječi sta bila v vsakem pogledu mojstrska. Glasovno zmaga preko vseh ansambljev, v nežnih lirskih momentih pa prinaša kantilene z nepopisno milino in sladkostjo. Način njegovega petja se ne prestopi pojunaže ter je danes g. Šimenc tenor, ki pač v naši državi nima para. Dasi sinoci osebno menja ni bil najbolje razpoložen, je žel uspeh kot pevec, ki ga lahko zabeleži med svoje najpopolnejše.

Jako zanimiv, v igri plamtice živahen in strasten, v spevu zmagovit in efektan je bil Amonasro g. Primožič, zlasti mogočen ob Nilu in pred kraljem. Galeriji svojih romantičnih značajev je dodal z Amonasrom figuro, ki se zapleti v spomin. Ramfis g. Betetto je že znana, krasna, v petju in igri vzorno podajana partija; nov, jako zadovoljiv faraoen je bil g. Rumpelj, sel g. Moheriti in prva svečenika ga. Rihljeva pa sta, kakor vselej, takisto povsem ustrežala.

Zbor in balet sta, dasi maloštevilna, stala svojo nalogo v polni meri. Tako je bila prestava, ki je trajala preko ¼24., vesokoj jako zadovoljiva. Še več takih! Da na agilno in plodonosno delo naše operne uprave naša publika rada reagira in da ima svoje opere neusahljive priljubljenosti, se je pokazalo zopet z vzporeditvijo »Aide«.

Fr. G.

Opozarjamo na nocojšnjo operno predstavo v ljubljanski operi. Vprizori se pod taktirko ravnatelja g. Poliča Risto Savinova tridejanska opera »Lepa Vida« za abonente reda B.

Premiera izvirne drame v ljubljanski dramli. V nedeljo 22. t. m. vprizori ljubljanska drama svojo osmo letonjšjo premiero, to pot Goliovo izvirno dramo »Betlehemska legenda« (Kralj brezpravnih). Drama ima pet slik in sicer: I. Betlehemska planjava, II. Oznanjenje, III. Jaslice, IV. Sv. Trije kralji pri Herodu. V Pokolji nedolžnih otročičev. Box v Egiptu Torej pravo božično razpoloženje, za sedanja čas izredno primerno. V dramli nastopa skoro ves naš dramski ansambel. Režijo vodi avtor g. ravnatelj Golia sam. Premiera se vrši za premierski abonma.

Operna premiera. Ernest Krenek: Jonny svira. V nedeljo 23. t. m. bo v ljubljanski operi premiera izredno interesantne Krenkove opere »Jonny svira«. To je prva moderna Jazz opera, če jo smemo tako imenovati. Posamezne slike — delanja se vrste z nekoliko filmsko brzino pred našimi očmi in skladatelji, ki je obenem tudi libretist, porablja v operi vsa moderna sredstva. Na odru imamo velik moderen kolodvor z lokomotivo, avto, radioapar, prenaša na oder izvirne vločke ledenik, nazadnje velik globus, na katerem zmazoslavno pleše Jonny. Če uporabljamo skladatelji moderna sredstva v tehničnem oziru, jih uporablja tudi v orkestru, ki zveni po vsem novovrstno. Opera je povsod kjer je bila izvajana, bila sprejeta z največjim zanimanjem. Nedeljska premiera je izven gledališkega abonmaja. Zasedbo priobčimo jutri.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 20. decembra 1928; katoličani: Liberat; pravoslavni: 7. decembra, Ambrosije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Romeo in Julija«.
Opera: »Lepa Vida«. B.
Kino Matka: »Na krivih potih«.
Kino Ideal: »Bog iz pekla«.

Jakčeva razstava v Jakopičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Karlovska cesta.

Molitev

Čitali smo o porotni obravnavi zaradi premišljenega umora. Sedemnajstletni fant je pobil s kolum, ki ga je imel že mesece pripravljenega v ta namen pod posteljo, svojega svaka. Taščar želi žrtve za roke, da se ne more braniti. Žena in dvoje malih otrok pa gleda s peči mirno, kot da so v kinu, to ubijanje moža oziroma očeta, ki je trajalo cele četrte ure.

Silno zverinska je ta tragedija, ki ji ni kmalu para. Vendar pa so se godili slinčni umori že po vsem svetu. So pa okolnosti tega slučaja, ki mečejo bengalsko luč v tisto skrbno čuvano in toliko hvalisano katoliškega duha prepojeno dušo naroda.

Ko je večerjala zločinska družina v odstopnosti žrtve, so se pogovarjali o predstopnem umoru, kakor se pomenjujejo o svinskih kolinah, in jim je teknil krompir v obliach in mlečna kaša. Tudi take in slične stvari so se že godile.

Po večerji pa so poklekli in molili rožni venec: Ki je za nas krvavi pot potil.

— To pa je najgroznejše! Molili so, to so potrdili vsi trije. Kako so vendar mogli moliti, zakaj so molili? Tega menda ni vprašal državni pravdnik. Na glavno vprašanje so vsi pozabili.

Čitali smo nekoe Aleša iz Razora in tudi Polikarpa. Kak viki in kriki je nastal: Laž in nemarna fantazija. Celoznanstvenika so naprosili, da je za javnost dokazal, da Polikarpov oče sploh ni nikdar živel, da sploh znanstveno ni mogoče. Kaj vsega ne dokazuje. Vendar pa je Polikarp resnično živel in je njegov oče rodil Aleša. Aleš pa je rodil Kajna in njegove brate po svetovni vojni, ki se pripravljajo z meditacijo rožnega venca: »Ki je za nas križan bil« na umor.

Nemški slikar Gross je bil obtožen, ker je narisal za nemško izdajo »Svejka« sliko: Vojni kurat žonglira križec na svojem nožu. In je bil tudi obsojen radi bogokletstva. Sedaj pa povejte, gospodje, ki čuvate nauk Kristov in njegovo moralo, zakaj so ti ljudje molili pred umorom? Da so se napili žganja in kleli v vseh jezikih in čitali Velikoga inkvizitorja, Hsi papeža itd., bi kriknili: Pogledjte sadove liberalne in brezversko komunistične proletarske kulture! Lahko bi vam bilo, saj je vaša zakladnica psovk neizčrpna. To so sadovi vašega lažnikrščanstva: Na jeziku boga, v srcu hudica, na jeziku lubezen do bližnjega, vaš kapital pa v bankah in rudnikih. Molimo še za naše razkolne brate! itd. Hinavci!

Sokol

Tekma za slovensko sokolsko prvenstvo. Na tehnični seji slovenske sokolske zveze v Pragi je bilo sklenjeno, da se bo vršila prihodnja tekma za slovensko sokolsko prvenstvo 1. 1930. v Beogradu o priiki II. jugoslovenskega vsesokolskega zleta.

Prednjsko šole JSS prihodnje leto ne bo, pač pa se bo vršil 8-dnevni tečaj za vse prednjake žup radi vaj za II. jugoslovenski vsesokolski zlet.

Glavna skupščina JSS se bo vršila prihodnje leto na Sušaku v mesecu marcu. Sokolsko društvo otvori takrat svoj sokolski dom.

Dnevne vesti.

— Proslava kraljevega rojstnega dne v Bratislavi. Tudi Bratislava je svečano proslavila 40. rojstni dan kralja Aleksandra. V ponedeljek je sprejemal na kraljevo Mišetić čestitke h kraljevemu rojstvu. Čestitke so prišle v imenu pokrajinske vlade podpredsednik Orszagh, vladni svetnik dr. Sekač, tajnik dr. Semian in tiskovni referent dr. Kalač. V imenu deželne vojaške poveljstva general Berger, dalje avstrijski, nemški, poljski, francoski, angleški, madžarski, belgijski in urugvajski konzul, posl. dr. Halla, senator Stodola, rektor univerze Komenskega prof. dr. Prazák, policijski ravnatelj Slaviček itd. Podpredsednik deželne vlade Orszagh je na banketu izrekel kriskrčno napitnico na zdravje kralja Aleksandra, konzul dr. Mišetić pa na zdravje predsednika Masaryka. Popoldne je sprejemal konzul deputacije jugoslovenske kolonije in prijateljev Jugoslavije.

— Odlikovanje sodnikov. Z redom Sv. Save IV stopnje sta odlikovana sodnika upravnega sodišča v Celju dr. Ljudevit Brenc in dr. Ivan Likar.

— Napredovanje rezervnih oficirjev. Z zadnjim ukazom vojnega ministrstva so napredovali v pehoti za rezervne kapitane II. klase poročniki Mirko Vrt, Ernest Cunder, Vladimir Pfeifer in Ignacij Mlačnik; za rezervne poročnike podporočniki Marček Gruden in Mirko Bolek, Matija Briški, Franjo Jazbinski in Lavoslav Drnovšek; v topništvu za rezervna kapetana II. klase poročnika Josip Srodis in Miroslav Frank, za poročnika pa podporočnik Slavko Horvat; v artiljerijsko - tehnični stroki za administrativna kapetana II. klase poročnika Josip Perhal in Josip Kere, za administrativne poročnike podporočniki Savo Strugar, Franjo Zupan in Josip Puncer; v ekonomski stroki za administrativne kapitane II. klase poročniki Anton Ješovnik, Ljudevit Gosler, Franjo Med, Lovro Vodušek, Matija Blažek, Lovro Verčak, Franjo Malgaj, Evgen Dolenc, Franc Rupnik in Ivan Majič; v zrakoplovstvu za kapetana I. klase kapetana II. klase Josip Ulčakar in Ferdo Gradinčič, za nižje zrakoplovne poslovođe IV klase naredniki Ivan Simončič, Maks Dernač in Jenčič, za nižnjo mornariško tehnično poslovođe IV. klase Rudolf Šibeli; v inženjersko - tehnični stroki za administrativnega kapitana II. klase poročnik Franjo Holc; v sanitetnih stroki za rez. sanit. kapetana II. klase poročnik dr. Martin Malcen; v veterinarski stroki za rez. kapetana I. klase kapitan II. klase Josip Štravs; v žandarmeriji za kapetana II. klase poročnik Marko Podgornik.

Bluze

le prvovrstnega dunajskega izdelka
M. Kristofič - Bučar
Krasna izbira Bogata zaloga

— Iz poštne službe. Premeščena je iz Celja v Medvode poštna uradnica Vida Modic.

— Tajnik glavnega prosvetnega sveta. Za tajnika glavnega prosvetnega sveta je imenovan ponovno šef oddelka za višje šole v prosvetnem ministrstvu dr. Milan Glavinč.

— Šolski prazniki. Prosvetno ministrstvo je izdalo nov razpis o praznikih kot dopolnilno prejšnjega razpisa. Po novem razpisu bodo morale šole na dan Sv. Save in Strossmayerja prirediti svečane proslave. O božiču in veliki noči bodo trajale po šolnih, kjer so približno tri tretjine učencev iste veroizpovedi. 10 dni za učence večine, kjer je pa približno enako število učencev dveh veroizpovedi, bodo pa trajale po šolnih dvakrat po 5 dni. Na dan Zrinjskega in Frankopana 30. aprila in na dan narodnega osvobodjenja 28. oktobra se bodo vršila v vseh šolah primerna predavanja. Kjer se proslavljajo ti prazniki tudi po cerkvah. Šole ne bodo prirejale predavanj, pač pa se bo šolska mladina udeležila službe božje.

— Izpizemembe v poljskem poslaništvu. Dolgoletni tajnik poljskega poslaništva v Beogradu g. Barhalowski je premeščen v zunanje ministrstvo v Varšavi. Na njegovo mesto pride uradnik poljskega zunanjega ministrstva g. Malom.

— Številno industrijskih podjetij v naši državi. Po podatkih, ki jih je zbral tajnik Centralne industrijskih korporacij dr. Svetko Gregorič, je v naši državi 4031 industrijskih podjetij in sicer v Srbiji 756, v Hrvaški in Slavoniji 1356, v Sloveniji 431, v Voljodini 751, v Bosni 478 in Dalmaciji 269.

— Ustanovitev davčnih uprav. Finančni minister je odredil, da se ustanove pri finančni direkciji v Ljubljani davčne uprave s sedežem v Radovljici za radovljiški srez, v Kranju za kranjski srez, v Kamniku za kamniški srez, v Logatcu za logaški srez, v Ljubljani za ljubljanski srez, v Kočevju za kočevski srez, v Črnomlju za črnomajski srez, v Novem mestu za novomeški srez, v Krškem za krški srez, v Litiji za litjski srez, v Laškem za laški srez, v Gornjem gradu za gornjegradski srez, v Prevaljah za prevaljski srez, v Celju za celjski srez, v Šmarju za šmarski srez, v Mariboru za mariborska sreza levi in desni breg, v Ptujju za ptujski srez, v Ljutomeru za ljutomerski srez, v Brezicah za breziški srez, v Murski Soboti za murskosoboški srez, v Slovenski bistrici za konjski srez, v Slovenjgradcu za slovenjgradski srez, v Dolnji Lendavi za dolnjelendavski srez ter v Škofji Loki, v Ljubljani za mesto in v Kolnicah.

— Razpisana služba. Pri velikem županu ljubljanske oblasti se odda mesto dnevničarja, ki bo opravil službištevno in vrtarsko delnost proti mesečni plači do največ 1000 Din in s prostim stanovanjem. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 31.

t. m. v tajništvu velikega župana. Upoštevati se bodo predvsem vpočeni oči in policijski stražniki, ki imajo potrebno fizično sposobnost.

— Razid društva. Dramatično društvo »Volja« v Ljubljani se je prostovoljno razšlo.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« št. 118 z dne 18. t. m. objavlja pravila o polaganju državnega izpita vseh administrativnih uradnikov, službovalcev v resorju ministrstva za narodno zdravje za prestop iz pripravljalne v pomočnik skupino, pravilnik za izvrševanje zakona o dobrovolilnih, uredbo o odpisu davka po elementarni škodi in pojasnilo o vrznozem carinjenju kablov in ostalih vodov za električni tok.

— Živalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. Od 3. do 9. t. m. je bilo v ljubljanski oblasti 8 slučajev svinjske kuge, 10 svinjske rdečice in po 1 vranjične prisade, šuštove, konjskih garj in čebelnice kuge. V mariborski oblasti je bilo 10. t. m. 6 slučajev vranjične prisade, 32 svinjske kuge, 6 svinjske rdečice, 2 mehurčaste izpuščaje govedi, 1 šuštove in 1 konjskih garj in 1 stekline.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno, suho in mrzlo vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Splitu, drugod pa več ali manj oblačno. Sneg je naletal včeraj v Zagrebu, Mariboru, Beogradu in Skoplju. Temperatura je povsod padla. V Splitu je bilo včeraj 6, v Beogradu 1,8, v Mariboru, Zagrebu in Skoplju 1, v Ljubljani 0,3. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 772,5 mm, temperatura je znašala — 6, C.

— Nadaljne aretacije v zaloški vlomski aferi. Močna orožniška eskorta je včeraj popoldne iz Vevč pripeljala v zapore ljubljanskega deželne sodišča še 5 oseb ki so zapletene v velike železniške vlome na kolodvoru v Zalogu. Vsi so osumljeni, da so kupovali in razpečavali nakradeno blago. Pri tem so imeli prav lepe dobičke, ker so jim vlomilci prodali blago, pred vsem cigarete zelo poceni. V zapore so bili privedeni: 42-letni, oženjeni delavec Janez Zupančič iz Besnice pri Dobrunjah, 36-letni posestnik Mila Habič iz Sadinje vasi pri Dobrunjah, oženjeni tovarniški invalid France Alilič iz Sostrega, v Ameriki rojeni samski delavec Tone Frišbar ter oženjeni balitar in cestar Lovro Tesner, oba iz Besnice pri Dobrunjah. V afero je zapleten tudi neki ugleden trgovec v D. M. v Polju, ki je kupil od Janeza Jeriče 52 skateli »Zeta« cigaret za 1800 Din, dočim so vredne 5870 Din.

— Pri naduhi in boleznih srca, pri bolečinah v prsih, škrofuloz in rahitiki, povečanju ščitnice in tvoritvi golše je odvod v črevo z rabo prirodnih grenčic »Franz Josef« bistveno domače zdravilo. Klinike svetovnega slovesa so uvideli, da so se pri jetičnih prvi čas se pojavljajoča zaganjanja umaknila z rabo vode »Franc Josefa«, ne da bi se pojavila neprijetna driska. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— Kupujte in razpečavajte Ciril Metodove božične in novoletne razglednice. Ciril Metodova družba je edino slovensko obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji ter vsestranske podpore zelo potrebna 974-n.

— Skrivno odvajanje alkoholikov. Zanje čase je vzbudila pozornost nova znanstvena metoda za pobijanje alkoholizma, ki je pokazala izvrstne in trajne rezultate. Neki človeškemu organizmu popolnoma neškodljivi preparati se skrivaj primešajo v hrano alkoholiku, ki tega ne opazi niti po okusu niti po vonju. Četudi sumi, da bi ga radi odvajali. Postopno delovanje preparata »Aroko I« povzroča čiščenje organizma od alkohola in obenem odmiče vsako poželjenje po njem. Bolnik že po štirinajstih dneh ne more več piti alkohola, a po 3-4 tednih je zaključeno to blago in ugodno zdravljenje, alkoholik pa postane zmerom trezen. Firma: Aroko Company (dep. 101 Zagreb, Račkova prodružena ulica 20) pošilja pojasnila in cenovnik brezplačno in v zaprtih kuvertah. Izdelki gornje firme upravičeno zaslužijo, da nanje obračajo pažnjo v prvi vrsti vsi tisti, ki imajo v hiši alkoholike, pa tudi širša javnost bo z odobravanjem pozdravila delo navedene firme za pobijanje alkoholizma v naši državi. — Dr. S.

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno
ADRIA prašek za pecivo

Iz Ljubljane

—lj Številno radioaparatorov v Ljubljani. Od 1. septembra se silno množe naročniki radioaparatorov. Armada radioamaterjev narasla od dne do dne. Obrtnemu referatu mestnega magistrata prihajajo dnevno kar cele kopice novih prijav. Prodajalne radioaparatorov imajo sedaj najlepšo sezono. Mnogi rodbinski očeti so apate naročili svojim malčkom kot Miklavžev ali pa božično darilo. Vseh radioamaterjev je zdaj v Ljubljani 3332. Število se bo do konca leta gotovo še pomnožilo. Rekord prijav, kakor zatrjujejo strokovnjaki radia, pa pride šele po novem letu.

—lj Odpiranje in zapiranje trgovin. Kakor smo informirani, je ljubljanska policija prijavila mestnemu magistratu kot obrtni oblasti 51 trgovcev, po večini malih trgovcev in branjev, ker so imeli na kra-

ljev rojstni dan trgovine odprte. Iz krogov prizadetih smo prejeli pojasnilo, da večina njih sploh ni vedela, da morajo biti na kraljev rojstni dan vsi lokali zaprti. Ob takih prilikah je bila druga leta praksa, da je veliki župan na oficijelnem in viden način objavil ljubljanskemu občinstvu, kaj je treba ukreniti povodom sličnih proslav kot je proslava 40-letnice rojstva našega kralja. Letos pa je povsod glede proslave vladala splošna neorijentiranost in marsikateri trgovec ni vedel, kaj ima storiti, ker druga leta kraljev rojstni dan ni bil proglašen za takšen državni praznik kot 1. december.

—lj Dopolnitev uredbe o odpiranju trgovin. Kakor doznavamo, namerava veliki župan k uredbi o odpiranju in zapiranju trgovin izdati posebno dopolnilo, da se tako odstranijo vse nesporazumljenja, ki so se glede tolmačenja te uredbe pojavila med trgovci in trgovskimi namestenci.

—lj Državna uradnica je izgubila na poti od Cankarjevega nabrežja. Sv. Jakoba trg. Stari trg, Glavni, Marijin trg. Prešernova ulica in Šelenburgova 600 Din. Pošten najditelj se prosti naj vrne proti nagradi na Glavni pošti oddelku IV — poste restante.

—lj Promenadni koncert v Šiški. V nedeljo, dne 23. decembra 1928 se vrši ob pol 12. do pol 13. ure promenadni koncert v Šiški pred Gaslinim domom. Igra železničarska delavska godba »Zarja«.

—lj Za božič spominjajte se vsi prejemniki položnic štev. 14.066 enačbednejših — Pdporno društvo slepih 958-n

Sanje Vaše dame izpolnite.

če si želite moderen nakit ki mora harmonirati s toaletto
F. Čuden, Ljubljana, Prešernova 1.

Iz Celja

—c Poskušeni samonar. 47-letna Marija Černy, roj. v Rimskih toplicah in pristojna v Zalec, samostojna izdelovalka ročnih del, je skočila 19. t. m. ob pol 9. uri zjutraj z okna v I. nadstropju. Slomškov trg. Perliščehove hiše na dvorišče v samomorilnem namenu. Dobil je notranje poškodbe in se jo spravil v javno bolnico. Kazala je še dalje časa znake duševne bolezni in je imela fikсно idejo, da je ljudje preganjajo. V bolnici je izjavila, da si je hotela končati življenje, ker so jo ljudje vedno dražili, da jo bodo oddali v umobolnico.

—c Slomškov trg se je te dni spremenil v lep smrekov in hollywood. Prodajajo se tam božične smreke in hoi. Cena drevcesem je od 5 dinarjev dalje.

Amundsenova proslava na Norveškem

Po odredbi norveške vlade se je v petek vsa Norveška spominjala velikega narodnega junaka Roalda Amundsen. ki je pihel s francoskim letalom Lathan na pomoč Nobilu in našel v polarnih krajih tragično smrt. Obenem so se Norvežani spominjali nesrečnih Amundsenovih tovarišev kapitana Dirichsona, francoskih letalcev Guilhauda in de Guvervillia, radiotelegrafista Vailleta in mehanika Brazva.

V spomin na junake polarnih krajev je bilo točno popoldne za dve minuti ustavljeno po celi Norveški vse delo. V vseh cerkvah so peli zvonovi. Glavna nabožna svečanost se je vršila ob pol 12 v starodavnem gradu Akershus ob udeležbi kralja in prestolonaslednika. Te svečanosti se je udeležilo tudi 30 članov milanske sekcije italijanskega Aerokluba. Čigar predsednik je bil Amundsen. V spomin na Amundsen je izročila sekcija norveškemu Aeroklubu zlato kolajno italijanske vlade.

Počakajte, da se napudra!

Ženska ostane ženska. Tudi na robu groba misli še vedno na svojo zunanost in hoče biti mikavna. To je dokazala prekoceceanska letalka Rut Elderjeva, ki je v zela na polet rdečilo za ustnice in tudi puder. Se bolj čuden in za žensko mentaliteto značilen dogodek se je pa te dni pripetil v Parizu.

Ves Pariz je namreč te dni pod vtisom pretresljive rodbinske tragedije, ki se je odgurala v terek zvečer. Žena slovitnega francoskega letalca inženjerja Weilerja je trikrat streljala na svojega moža. Mož je težkim ranam takoj podlegel. Tragedija je vzbudila v Parizu veliko senzacijo, saj je bil Weiler znan kot eden najdrznejših pilotov, ki se je zlasti odlikoval v svetovni vojni.

Morilko je policija aretirala. Preden so jo odpeljali, je prosila, naj ji dovolijo napudrati in našminkati se. Tudi pri zaslišanju je bila morilka cinična. Pripovedovala je, da je bil mož med svetovno vojno težko ranjen v glavo in posledica je bila, da je bil živčno zelo razdražen in jo je vedno šikaniral. V terek zvečer je prišel domov in se je začel z njo prepirati. Med preprirom jo je dejansko napadel, na kar je v silobranu nanj streljala.

Toda njena služkinja, ki je bila tudi zaslišana, je izpovedala drugače. Zbudila se je, ko se je zvečer vrnil gospod domov, toda prepira ni čula. Pač pa je čula dva strela. Weilerjeva je streljala na svojega moža, ko je stopil iz kopalnice v spalnico. Pri zaslišanju je dejala, da je morala svoj posel temeljito opraviti. Po umoru je morilka stopila k služkinji, rekoč: »Moža sem umorila, kaj naj storim sedaj?« Služkinja ji je svetovala, naj se sama javi policiji.

Maršal Cadorna je v terek umrl

V terek opoldne je umrl v Bordigheri bivši vrhovni poveljnik italijanske armade maršal Cadorna. — Zadela ga je možganska kap.

Maršal Luigi Cadorna, vrhovni poveljnik italijanske armade v svetovni vojni, je v terek popoldne na italijanski rivijeri v Bordighere podlegel možganski kapi. Cadorna je že dlje časa bolehal in ležal se je na italijanski rivijeri. V terek je pa nastopila kriza in zadela ga je možganska kap.

Cadorna je bil rojen 4. avgusta 1850 v Galanzi na Lago Maggiore kot sin grofa Rafaela Cadorne, znanega iz bojev za udjenje Italije in iz krimske vojne. Luigi Cadorna je vstopil v vojaško službo l. 1866, služil je po vrsti v pehoti, topništvu in generalnem štabu. Polkovnik je postal l. 1892. Leta 1905 je postal divizijski general. Leta 1910 pa poveljnik genovskega armadnega zbora in bil je določen za poveljnika italijanske vojske za slučaj vojne. Toda l. 1911 so se vršili veliki manevri, na katerih je bila zmaga priznana Cadornovemu nasprotniku generalu Canevu in tako v tripolski vojni ni bil poveljnik italijanske armade Cadorna, marveč Caneva.

V juliju 1914 je postal Cadorna načelnik italijanskega generalnega štaba. Spoznal je, da je treba italijansko armado temeljito reformirati in z vsvo vsmo se je lotil dela. Izrazil je čas, ko je bila Italija nevtralna, da je reorganiziral armado, zlasti topništvo. Celih 29 mesecev je vodil Cadorna italijansko armado in mnogo ofenziv, s katerimi je skušal prodreti utrjene avstrijske pozicije na Soči. Leta 1916 je zasedel Gorico. Njegovi slavi je pa zadal hud udarec avstro-ogrske uspeh na Arsiero-Asiago. Poleg tega je brezobzirno odstranil vse generale, ki jih je smatral za nesposobne, kar je tudi znatno omajalo njegov položaj. S tem je italijanska armada izgubila mnogo odličnih višjih častnikov, obenem se je pa med vojaštvom omajalo zaupanje v vrhovno komando. Odločilnega uspeha ni bilo, pa tudi zavezniške armade niso mogle zmagati in tako je nastalo v Italiji razočaranje, ki ga je snetno izkoristila protivolna propaganda. Cadorna je pristikal na vlado, da bi se odločila za energično politiko, ki bi napravila red v

vojski in ljudstvu. Diagnoza je bila pravilna, toda kritika opozarja na to, da je bilo moralne depresije v vojski krivo tudi Cadornovo poveljstvo. Cadorna ni znal navdušiti vojaštva za vojno.

Prišla je katastrofa pri Kobaridu. Ta poraz je pretresel vsi Italijo. Cadorna je organiziral italijanski odpor na Plavi, toda kmalu je bil s svojega mesta odpoklican. Njegov naslednik je postal general Diaz in razočarani Cadorna je odšel v Francojo kot italijanski zastopnik v zavezniškem vojaškem svetu v Versaillesu, ki je bil takrat baš ustanovljen. Tu si je priboril odlično mesto v prid Italiji, toda zavezal ga ni dolgo. Ko je bila odredjena kobaridska preiskovalna komisija v februarju 1918, je bil Cadorna iz Versaillesa odpoklican, da bi odgovarjal pred komisijo. Začetkom avgusta 1928 je Cadorna zapustil armado.

Svoje delovanje na čelu italijanske armade je Cadorna branil v svojem spisu »La guerra alla fronte italiana«, ki je izšel začetkom leta 1921. To delo je znatno izpremenilo sodbu o Cadorni kot vrhovnem poveljniku. V očeh Italije je bil rehabilitiran in Mussolini mu je podelil l. 1924 maršalsko žezlo. Vendar je pa jasno, da Cadorna ni bil mož na svojem mestu in da ni znal ustvariti med vojskovo in oficirji one harmonije, ki je nujno potrebna za uspešne vojne operacije. Mož je bil preveč nestrpen in brezobziren, kar je povzročilo mnogo konfliktov. General Cadorna je spadal med tragične postave svetovne vojne, med vojskovodje, ki so se obrabili v prvi polovici vojnega konflikta in ki so morali svoje funkcije odložiti v času, ko je bila domovina v največji nevarnosti. Cadornova tragedija je v tem, da ni mogel zaležiti avstrijske ofenzive s slajnim uspehom, kakor Joffre na Marini. Cadorna je vodil italijansko armado nad dve leti na avstro-ogrskem ozemlju, pa je moral prepuštili Avstrijcem znaten del italijanskega ozemlja, in sicer v času, ko so zavezniške države preživljale najtežjo moralno krizo.

Nova verska sekta na Dunaju

Njen poglavar je mazač, ki je nekega bolnika dve uri masiral in klistiral tako, da je siromak umrl. — Policija je poglavarja aretirala.

»Angel Jehove« se imenuje nova verska sekta, ki je bila nedavno ustanovljena na Dunaju. Sekta ima čudne nauke, prepoveduje uživanje mesa in propagira vegetarijansko hrano. Glavni izvor vseh bolezni je po mnenju njenega poglavarja v požrešnosti in zato mož vneto propagira post. Post je dober za vsako bolezen. Poglavar nove sekte je neki Milh, ki se je na lotil tudi zdravilne svojih verskih ovčic. Sicer ni operiral z mazili, kakor kak zakotni mazač, pač pa je bolnike lečil enostavno z masiranjem in klistiranjem. Sekta je imela svoj sedež v okraju Währing in je bila zelo azilna.

Morda bi ostalo delovanje sekte kljub njeni agilitnosti široki javnosti prikrto, da se ni te dni pripetil dogodek, ki je vzbudil pozornost policije in čigar posledica bo nabitž ta, da bo policija »angelčke iz Jehove« razenala.

V terek ponoči je namreč nenadoma umrl 43letni trgovski zastopnik Siegfried Schlesinger. Pokojnik je bil pristaša verske sekte »Angel Jehove« in policija je zvedela, da ga je lečil in masiral Milh. Ker je bila agentova smrt zelo zagonetna, se je policija zanimala za okolnosti, zlasti pa za delovanje nove verske sekte. Zvedela je, da se je agentova žena Berta Schlesinger, ki je bila zelo eksaltirana ženska in se je rada pečala z verskimi problemi, nedavno seznanila s predsednikom Millom. Mož ji je znal pihati na dušo in jo pregovoril, da

je prihajala na sestanke njegove sekte. Schlesingerjeva je pridobila tudi svojega moža in oba sta postala goreča privrženca nove verske sekte. Vsi nauki, ki jih je oznanjal Milh, so imela bliski svetli, in žena, ki je bila že napol versko blazna, je strogo pazila, da sta jih z možem izpolnjevala. Pri Schlesingerjevih ni bilo nikoli mesa na mizi, uživali so samo vegetarijansko hrano, ki so jo belili z oljem.

Ni znano, če je Schlesinger zadnje čase bolehal, pač pa je k njemu često zahajal Milh in ga masiral. V terek se je pa pripetil neopričakovan dogodek. Popoldne je Schlesinger še popolnoma zdrav zapustil hišo in odšel v trgovino svojega brata. Zvečer se je vrnil domov. Pridržar Milh je bil takrat pri njegovih ženi. Kaj se je potem zgodilo, ni znano. Baje je Milh Schlesingerja klistiral in mu dve uri masiral srce. Po ponoči se je pa v hiši nenadoma razširila vest, da agent umira. Na pomoč poklicani zdravnik je našel bolnika v brezupnem stanju. Čez nekaj ur je Schlesinger umrl.

Toda s tem tragedija še ni bila končana. Schlesingerjeva žena je začela besneti in morali so jo prepeljati v umobolnico. Njuno deco, ki je čez noč osrtočila, je prevzel Schlesingerjev stric. — Policija je odredila obdukcijo trupla, da dožene pravi vzrok smrti, obenem pa pa aretirala poglavarja sekte »Angel Jehove«.

O dolgočasju in dolgočasnejih

Mnogi ljudje se vse življenje dolgočasi, ker, so sami dolgočasni in ker nimajo nobenega interesa na življenju. Nekateri se rodé kot dolgočasni, drugi se pa dolgočasijo v presledkih po nekaj dni ali pa tudi po več mesecev. V takem stanju postane človek otožen in obupan, po glavi mu roje samomorilne misli in za nobeno delo ni sposoben. Življenje izgubi za takega človeka vsak pomen. Nevarnost samomora je v takih primerih mnogo večja nego pri vseh drugih oblikah moralne depresije. So pa tudi ljudje, ki se dolgočasijo trajno, ker so že tako ustvarjeni in ker je ves njihov duševni ustroj tak.

Vsak človek ima drugačno možnost brniti se dolgočasia. Vsi ljudje ne prenašajo enako brezdolja, čakanja, ponavljanja, enoličnosti in prenasličenosti. So pa ljudje, ki dolgočasia ne poznajo. V presolanju psiholoških temperamentov moramo poznati razliko med tremi tipi in sicer 1. syntoni subjekt, ki spada v zunanji svet, 2. schizoid, ki se je od zunanje sveta ločil in ki živi sam zase in 3. atoni subjekt, ki na navezan ne na svojo notranjost, ne na zunanji svet. Syntoni človek ne pozna dolgočasia, schizoida dolgočasimo, on sam se pa ne dolgočasia.

Nekateri tipični dolgočasneži so opi-

sali to stanje. Madame du Deffant, ki je na stara leta oslepela, pravi, da človek izgubi vsa čustva in da ga muči zavest, da jih je izgubil. Hotela bi izginiti s sveta, obenem pa okusiti slast, da sem izginila. Flaubert se je zatekel pred dolgočasjem k umetnosti. Sovražil je življenje, jesti, oblačiti se, stati, hoditi ali ležati, vse mu je bilo zoprno. Ze v mladih letih je čutil odpor proti vsemu in tega stanja se ni mogel prosti. Če sili trajno dolgočasia človeka k samomoru, se imenuje spleen. To je samomorilna oblika smrtnega dolgočasia, pravi dr. Savoureaux. Spleeničen človek je že od mladih let podvržen neozdravljivemu smrtnemu dolgočasiu, ki se pozneje izpremeni v ljubezen do smrti. Tak človek čuti na sebi vso težo depresivne hereditete. Često se pripeti, da izvrši samomor kakor njegovi roditelji, v isti starosti in z enakimi sredstvi. Ta oblika dolgočasia je pa zelo redka.

Dva menha

Dva menha sta se pogovarjala spotoma o posvetnem življenju. — Kaj misliš, katera ženska je boljša, blondinka ali brunetka? — Dragi brat, bela, siva ali črna mačka, vse so enake. Lasje ne delajo žen. Da pa rešiva ta problem — najboljša je po mojem mnenju ona, ki je nimamo.

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

Molly je obdržala vso služinčad svojega očca, in da ni Bob povabil k sebi tudi služinčadi, bi najbrž ne bila pristala na njegovo ponudbo.

Timms je znošil prtljago na avtomobil. Molly in Lexington sta odšla naprej, kajti Knežji dvorec je bil oddaljen komaj pol milje.

Bob se je jezno oziral za njima in Sokrates je opazil njegov pogled. Mož se mu je smilil. Toda kmalu se je Bobova jeza podela.

— Tudi jaz pojdem peš, — je dejal, — O Jetheroeu nimam nobenih vesti?

Sokrates je odkimal z glavo.

— Ne pričakujem, da bi kaj zvedel o njem. Ne razumem samo, kako so ga odnesli.

— Morda je pa sam odšel, — je pripomnil Bob.

— Morda, — je pritrdil Sokrates Smith. — Toda moj prvi vtis je bil, da je težko ranjen, če že ne mrtev.

— In vendar nismo našli sledov krvi, dasi smo preiskali vso stezo, — je dejal Bob. — Zakaj bi se pa ne vrnil domov, če je bil samo omamljen in če se je zavedel?

— To je vprašanje, na katero je zelo težko odgovoriti. Jetheroeva usoda se mi zdi mnogo zagonetnejša, nego Mandljejeva smrt ali požar in sročnji zagonetni poset v Mollyni sobi.

Šla sta po stezi proti Trem hrastom in pri usodni veji sta se ustavila, kakor da bi se bila domenila.

— Ali si skušal rekonstruirati zločin? — je vprašal Bob.

Sokrates je odkimal z glavo.

— Ne, od dogodkov prve noči se za to nisem zmenil. Vem pa, da je Mandl sam splezal na drevo.

— Kako je mogel splezati na drevo z bolno nogo?

— O bolečinah v njegovi nogi ne vem ničesar, — je odgovoril Sokrates mirno. Vem samo, da je bil on na drevesu. Ko sem splezal za njim, sem si najprej ogledal njegove čevlje. Bili so dobro

podkovani in med žebli sem našel koščke drevesne skorje. Pregledal sem jih pod drobnogledom in ugotovil, da je hrastova skorja.

— Zakaj pa je bilo njegovo truplo prevezano z vrvmi?

Sokrates je zmajal z glavo.

— Z isto pravico me lahko vprašaš, kako je prišel Mandljev revolver v Jetheroeve roke.

Bob je presenečeno pogledal Sokrata.

— Njegov revolver? — je vprašal in Sok je pritrdil.

— Ali veš, da smo našli Jetheroev revolver na stezi? Petelin je bil napet, kar priča, da ni preveč zaupal onemu, ki ga je bil povabil. O revolverju, ki ga je imel Jetheroe, ko se je vrnil, pa trdi Timms, da ga je videl v Mandljevi sobi. Vprašali smo tudi puščarja, ki mu je revolver prodal, in prepričali smo se, da je bil revolver res Mandljev. Zdi se mi, da je našel Jetheroe revolver ponoči na kraju umora. Morda ga je potegnil iz Mandljevega žepa. Spomni se, kako je Gritt pripovedoval, da je stal Jetheroe po povratku pri vratih in da je nekaj mrmral, zroč na revolver, ki ga je potegnil iz žepa.

Stone je prikimal.

— Da, da, pogledal ga je dvakrat, ker mu je bilo orožje novo. Saj ga je malo prej prvič držal v rokah.

— Tako je, — je dejal Sokrates. — In dasi nisem rekonstruiral zločina, vendar sem našel stezico, po kateri je nam ušel gentleman, ki se je blazno krohotal. Podnevi je ni težko najti. Vodi nazaj na cesto. Da sem poslal Lexingtona takoj na cesto, namesto da bi naročil preiskati goščo, bi bil videl našega moža, kako je prišel iz grmovja.

Stone je vzdihnil in se napotil proti domu.

— To je prokleto zamotana zadeva, — je dejal.

Pot ju je vodila mimo odprtih vrat Belega doma. Sokrates se je ozrl mimogrede po klancu, ustavil se je in krenil nazaj.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašal Bob, ko ga je dohitel.

Debela ženska je hitela po stezi in obupno mahala z rokami.

— Zdi se mi, da je Jetheroeva gospodinja, — je dejal Sokrates.

Ženska je bila vsa prepotena in upelahana.

— Videla sem gospoda skozi okno in mahala sem z robcem, da bi vaju priklicala, — je zajecijala.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašal Sokrates nestrno. — Se je gospod Jetheroe vrnil?

— Ne, toda ko sem ga iskala po hiši, sem našla nekaj čudnih reči, ki bi vam jih rada pokazala. Saj ste gentleman, ki mu je bila poverjena preiskava, je-li?

Sokrates je prikimal z glavo in odšel po stezi za upelano gospodnjo.

— Bili smo tako razburjeni, da nismo vedeli, kje se nas glava drži. Rekla sem Thomasu — to je gospodov sluga — da sem prepričana, da je gospod mrtev.

— Ste kaj slišali o njem? — je vprašal Sokrates.

Odkimala je z glavo.

— Doslej še ne, gospod, vem pa dobro, da bomo kmalu slišali o njem.

Bilo je jasno, da je ponosna, da ima tudi ona svojo tajno. Sokrates je ni več nadlegoval z vprašanji. Čakal je, da mu sama pove, kaj je opazila.

Odvedla ga je v hišo in odprla kopalnico.

— Tole sem našla, — je dejala samozvestno.

Na stolu so ležali trije žepni robci, ki jih prvi hip ni bilo mogoče spoznati, ker so bili zmečkani in umazani.

— Kri! — je vzkliznil Sokrates. — Kje ste našli te robce?

— Pod kadio, — je odgovorila gospodinja. — Pometala sem, pa sem jih našla. Vem dobro, da jih prejšnji teden ni bilo tu, ker se je pospravljalo pod mojim nadzorstvom. Jetheroe je bil velik pedant.

— Prav praviš, to je kri, — je pritrdil Bob Stone in vzel Soku okrvavljeni robec iz rok.

— Toda to še ni vse, — je dejala gospodinja zmagoslavno. — Spomnila sem se, da je imel gospod domačo lekarno. Bila je prav za prav samo omarička z lekarstvi. Navadno imajo ljudje lekarstva v kopalnici in Jetheroe jih je spravljal sem.

— Sem? — je vprašal Bob in pokazal na belo omario, visečo na steni.

— Ni mi prišlo takoj na misel, pogledati v to omario, — je nadaljevala in odprla omario, v kateri je bilo polno stekleničic in vate. — Nekdo je moral biti tu od onega dne, ko sem zadnjič odprla omario. Jetheroe je bil zelo vester in natančen. In poglejte to-le, — je dejala in pokazala na krvavi odtis palca na polici.

Sokrates je previdno potegnil iz omariče obveze. Tri so bile okrvavljene. Na spodnji polici je stala napol prazna, odmašena stekleničica joda. Kdor ga je rabil, je ravnal z njim zelo neprevidno, kajti jod je bil razlit okrog stekleničice.

— Poleg tega sem našla še nekaj, — je dejala Howardova samozvestno. — Prebrskala sem vso kopalnico. Če dobro pogledate, gospod, boste opazili, da si je nekdo v kopalnici izpiral rane.

Na gladki, beli steni kadi so bile res lise, ki so potrjevale nieno domnevo. Sokrates se je strinjal z njo.

— Vi bi morali biti detektiv, gospa Howardova, — je dejal smeje. Nedvomno ste zadeli pravo, kaj ne, Bob?

— Jasno je, da je prišel sem, se umil in obvezal rane, — je nadaljeval in potegnil iz skrinje oprane cunjje, ki jih je bila skrbna gospodinja pripravila za vsak slučaj.

— Zakaj neki ni ostal tu? — je vprašal Sokrates zamišljeno. — Kaj ga je gnalo, da je izginil? Kdaj mislite, da je prišel Jetheroe sem? Snoči?

Gospodinja je pomislila in odgovorila: — Morda snoči, morda pa prednočnim. Veste, gospod, nič posebnega nisimo pričakovali in nihče ni bedel. Jetheroe je imel ključ vedno pri sebi. Da nas ni policija ob treh zjutraj zbudila, bi ne bili vedeli, da se mu je kaj zgodilo.

— Razumem, — je dejal Sokrates. — Torej ni izključeno, da je prišel sem v času med strelom in trenutkom, ko so vas zbudili. Tu si je najbrž izpral rane in znova odšel. Zdi se, da je bilo tako.

Znova se je ozrl na domačo lekarno in skrbno pregledal kopalnico.

— Ali bi mogel pogledati tudi v Jetheroevo spalnico? — je vprašal.

— Prav kar sem vam hotela svetovati, gospod, — je dejala gospodinja, zgredeč naprej. — Nisem imela časa, da bi se prepričala, če je vsa obleka na mestu. Spominjam se, da je bil zjutraj predal z ovratniki odprt, a vse drugo je bilo na videz nedotaknjeno.

— Jetheroe je bil velik pedant in najmanjši nered mu je šel na živce. Imel je navado oblačiti se sam in tudi obleko je pospravljala sam. V temni omari so visele tri ali štiri obleke.

— Ali si jih pregledal? — je vprašal Bob.

Sokrates je odkimal z glavo.

— Vzemimo jih iz omare, — je dejal.

— Če drugi očešalnik, ki so ga vzeli iz omare, je ovrzel vse dvome o usodi, ki je zadela Jetheroea. Na njem je visel lovski suknjič temne barve in rokavi so bili zelo sumljivi. Sokrates je stopil s suknjičem k oknu.

— Ta suknjič je imel na sebi, ko je bil napaden, — je dejal. — Le poglejte, rokavov se drži strnena kri. Dobro, zdaj vsaj vemo, da je Jetheroe živ.

— Toda kje je? — je vprašal Bob.

Sokrates je skomignil z rameni.

— Z isto pravico bi lahko vprašal, zakaj je odšel z doma. Najbrž ima svoje razloge in upam, da nam bodo kmalu znani. Hvala, gospa Howardova, — se je obrnil h gospodnji. — Imate dobro razvit talent za detektiva. Potolžite se in preženite iz glave vse skrbi glede Jetheroea.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Tradicija in okus je naš božični repertoar!

Najlepša darila pod božičnim drevescem so darila

tvrdke A. KRISPER.

ki pomenijo za deco radost, ki razvesele srce Vaše dame, ki zadovolje tudi vsakega gospoda.

Ljubljana, Mestni trg, Stritarjeva ulica.

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava „Slov. Naroda“

ZA BOŽIČ!

Pletenina usnjeni izdelki galanterija 10% popusta

Francoske čepice Din 30.—
d. nogavice flor „ 9.—
„ „ zimske „ 17.—

Okusni kartoni za darila brezplačno!
A. Šinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana

Osrečite svojce!

znance in prijatelje z našimi srečo in blagostanje donšajočimi srečkami drž. razr. loterije.

Zadružna hranilnica

r. z. z. o. z.

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 19.

Dobite jih v oglaš. odd. »Jutra«, v ekspozituri »Jutra« v Šiški, v podružnici »Jutra« v Celju in Mariboru.

Snežne čevlje in galoše

sprejema v popravilo tvrdka Matja Trebar, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 6.

108/T

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani.

Slike za legitimacije izdelane najhitreje fotograf Hugo Hübner, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

Posestvo

hišo s trgovskim lokalom, 6 sobami, skladiščem in drugimi gospodarskimi poslopi, vse v dobrem stanju, zraven vrt, 2 njivi, gozd, elektr. razsvetljava, v lepem kraju na Štajerskem, prodam. Ponudbe na upravo tega lista pod »Posestvo 2820«.

Gostilno

z inventarjem in električno razsvetljavo, oddam takoj z novim letom 1929 ob glavni cesti na Vrhnico. Predpogoj: polnični gostilničar z osebnostno pravico. — Pojasnila daje Ivan Tischler, fotograf, Vrhnika.

Gospodarsko poslopije

s staro, dobro vpetano gostilno in mesarijo, na prometnem kraju Goranske, takoj napredaj. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Gor. poslopije 2822«.

Pekovski pomočnik

mlad, ki bi bil pripravljen raznašati tudi kruh, dobi službo v Trzinu Štev. 111.

2821

prenavlja čisti to ovesčuje kri izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje čreves, napihuje vane, obolenja mokraćne kisline, jeter, žolca in žolčni kamen. Vzbuja apetit in izboljša očiščenje pri arteriosklerozi — »PLANINKA« čaj je pristen v plumbiranih paketi po Din 20.— s opisom proizvajalca: LEKARNA RAHOVEC Ljubljana, Kongresni trg (Dobi se v vsaki lekarni)

Za lovce in ribiče

nudi najprimernejša božična darila tvrdka

F. K. Kaiser, puškar Ljubljana, Kongresni trg št. 9

Najprimernejše darilo za BOŽIČ in NOVO LETO

Izvanredna prilika se Vam nudi, da kupite kot darilo

garantirano 14 karatno zlato nalivno pero

Izvrstne kakovosti, katero Vam pošlem franco ako pošlete Din 50.—. Navesti je treba le, ako želite pero z ostro manj ostro malo topo ali močno togo končnico. Izrabite to izvanredno priliko, ker vem, da boste isto vsakomur priporočali. Pero je v ceni brez konkurence in imam edini samoprodajo za celo Slovenijo. — Zahtevajte isto tudi v domačih trgovinah!

Dobi se tudi pri Novi založbi in Knjigarni Hrovat v Ljubljani.

Eksport in veletrgovina: VILKO WEIXL, MARIBOR.

Spominajte se labora!